

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 461/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov v 1. rade [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a v 2. rade [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Čajakova 5, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Co 214/2019 zo 14. októbra 2020 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 323/2021 z 25. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. augusta 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 214/2019 zo 14. októbra 2020 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 323/2021 z 25. mája 2023 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“). Navrhujú, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiadajú priznanie primeraného finančného zadostučinenia každému v sume 2 000 eur a náhrady trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 23 C 41/2007 sa sťažovatelia v procesnom

postavení žalobcov domáhali proti [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), zaplata sumy 6 132,01 eur s príslušenstvom. Svoju žalobu odôvodnili tým, že so žalovanou uzatvorili zmluvu o zhotovení veci na zákazku – trojdielnej sedacej súpravy, za ktorú sa zaviazali zaplatiť kúpnu cenu 6 132,01 eur. Sedacia súprava bola žalovanou dodaná a sťažovateľmi prevzatá 10. mája 2004. Počas užívania sedacej súpravy zistili, že na nej vznikli dve žlté škvrny, preto si u žalovanej uplatnili právo zo zodpovednosti za vady predanej veci písomnou reklamáciou a telefonickou výzvou na výmenu sedacej súpravy alebo vrátenie kúpnej ceny. Žalovaná reklamáciu zamietla s odôvodnením, že sedacia súprava bola mechanicky poškodená. Sťažovatelia preto následne pristúpili k odstúpeniu od zmluvy z dôvodu, že na sedacej súprave je neodstrániteľná vada, ktorá bráni jej riadnemu užívaniu.

3. Rozsudkom č. k. 23 C 41/2007-785 z 18. júna 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) okresný súd žalobu sťažovateľov zamietol v celom rozsahu a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na základe vykonaného dokazovania v konaní vypracovaných znaleckých posudkov a podaných stanovísk znalkýň dospel k záveru, že vada predanej veci sa prejavila len v estetickom vzhľade, neznížila jej funkčnosť, využitie ani jej úžitkové vlastnosti, keďže sedacia súprava aj naďalej plnila svoj účel. Vzhľadom na to, že nešlo o neodstrániteľnú vadu, ktorá by bránila riadnemu užívaniu veci, okresný súd uzavrel, že sťažovateľom nevzniklo právo na odstúpenie od zmluvy podľa § 623 ods. 1 Občianskeho zákonníka, preto ich žalobu zamietol.

4. O odvolaní sťažovateľov rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so záverom okresného súdu, že žalovaná ako predávajúca nenesie zodpovednosť za vznik väd na sedacej súprave, keďže predmetné škvrny, ktoré sa vyskytli počas jej používania, neboli spôsobené vadnosťou materiálu, ale mechanickým poškodením. Prisvedčil tak názoru okresného súdu, že odstúpenie sťažovateľov od zmluvy uzavretej so žalovanou nebolo účinné.

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodili z § 420 písm. f) CSP, ako aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

6. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľov zamietol ako nedôvodné podľa § 448 CSP.

6.1. Vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že sťažovatelia neopodstatnene namietať absenciu riadneho a preskúmateľného odôvodnenia rozsudku krajského súdu. Súdy nižších inštancií sa totiž riadne vysporiadali s tým, že vady (škvrny) na sťažovateľmi zakúpenej sedacej súprave nesúviseli s vadou materiálu alebo vadou spôsobenou výrobcom (či žalovanou), ale s neprímeraným zásahom do povrchovej úpravy sedacej súpravy, a preto sťažovateľom nevzniklo právo odstúpiť od zmluvy v zmysle § 623 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tomto smere dovolací súd odkázal aj na podrobné vysvetlenie prvoinštančného súdu a dôvody, na základe ktorých sa priklonil k znaleckým posudkom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a neakceptoval závery posudkov znalkýň [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

6.2. Pokiaľ ide o namietané nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, najvyšší súd ustálil, že sťažovatelia s poukazom na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. R 12/1989 a 5 Cdo 269/2008 prezentovali výhrady vo vzťahu k posúdeniu objektívnej zodpovednosti

žalovanej za vady predanej veci. Najvyšší súd považoval za správny právny názor konajúcich súdov, že namietané vady sa prejavili len v estetickom vzhľade sedacej súpravy, a teda nebránili jej riadnemu užívaniu ako veci bez väd, neznižili jej funkčnosť tak, aby sťažovatelia nemohli sedáciu súpravu ďalej používať. Konštatoval, že objektívna zodpovednosť predávajúceho by mohla mať svoj význam napríklad pri uplatnení nároku na náhradu škody, ale nie pri skúmaní, či reklamovaná vada má takú povahu, ktorá je pre uplatnenie kupujúcim zvoleného práva (odstúpenie od zmluvy) vyžadovaná. Bez právneho významu preto bol aj odkaz sťažovateľov na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. R 12/1989 a 5 Cdo/269/2008, od ktorých sa odvolací súd vo svojich nosných záveroch neodklonil.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Sťažovatelia ústavnou sťažnosťou atakujú napadnuté rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu, pričom po rekapitulácii skutkového stavu a zopakovaní ich námietok obsiahnutých v uplatnených opravných prostriedkoch namietajú, že konajúce súdy vôbec nezohľadnili skutočnosť, že v konaní mali postavenie spotrebiteľov. Zdôrazňujú, že zodpovednosť za vady predanej veci má charakter objektívnej zodpovednosti, preto sa nevyžaduje zavinenie predávajúceho, ktorý tak zodpovedá za vady, ktoré mala vec pri prevzatí, ako aj za vady, ktoré sa vyskytli po jej prevzatí v záručnej dobe. Ak konajúce súdy uzavreli, že škvrny, ktoré sa objavili na sedacej súprave, predstavujú len estetickú chybu, a teda neznižujú funkčnosť a ďalšiu využiteľnosť sedacej súpravy, sťažovatelia konštatujú, že predmetnú sedáciu súpravu nevyužívajú práve s poukazom na nízku kvalitu povrchovej úpravy. Vzhľadom na kúpnu cenu a deklarovanú kvalitu sedacej súpravy prirodzene očakávali, že táto bude vykazovať určité vlastnosti po dlhšiu dobu užívania, estetickú zložku nevynímajúc. Najvyššiemu súdu pritom vytýkajú, že žiadnym spôsobom nereflektoval na ich prezentované dovolacie námietky. Dodali, že v danom prípade išlo o odstrániteľnú vadu výrobku, ktorú mala žalovaná odstrániť na základe ich uplatnenej reklamácie. Keďže to však žalovaná odmietla, nemali inú možnosť než sa domáhať súdnou cestou vrátenia kúpnej ceny, resp. výmeny sedacej súpravy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd považuje v prvom rade za potrebné uviesť, že hoci sa sťažovatelia (kvalifikovane právne zastúpení) v petite ústavnej sťažnosti explicitne domáhajú vyslovenia porušenia označených práv postupom krajského súdu, ako aj postupom najvyššieho súdu, z dôvodov ich ústavnej sťažnosti zreteľne vyplýva, že táto smeruje proti rozsudkom konajúcich súdov, ktoré napokon sťažovatelia žiadajú aj zrušiť a vec im vrátiť na ďalšie konanie. Z tohto dôvodu ústavný súd ustálil predmet svojho prieskumu tak, ako je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu:

9. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv garantovaných ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity

zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého má sťažovateľ právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

10. Podľa princípu subsidiarity je právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri napr. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

11. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, čím bol uplatnený skôr dostupný a účinný právny prostriedok ochrany označených práv, o ktorom meritórne rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že ich dovolanie podľa § 448 CSP zamietol. Uvedené vzhľadom na subsidiaritu právomoci vylučuje možnosť ústavného súdu preskúmavať (po rozhodnutí najvyššieho súdu vo veci samej) z rovnakých dôvodov opakovane rozsudok krajského súdu, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

12. Ústavný súd po oboznámení sa s dôvodmi ústavnej sťažnosti konštatuje, že táto napriek už zmienenému kvalifikovanému právnomu zastúpeniu sťažovateľov predstavuje iba polemiku a spochybňovanie vecnej správnosti rozhodnutí konajúcich súdov vo vzťahu k posúdeniu dôvodnosti ich uplatneného práva na odstúpenie od zmluvy uzavretej so žalovanou podľa § 623 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou „superrevíznou“ inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, ale je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). O zásahu ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov preto možno uvažovať len za situácie, keď je ich rozhodovanie či postup postihnutý vadami, ktoré majú za následok porušenie ústavnosti (tzv. kvalifikované vady). To však nebol prípad sťažovateľov.

13. Sťažovatelia sa v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku dovolacieho súdu obmedzujú len na formulovanie strohej výhrady, a to že najvyšší súd žiadnym spôsobom nereflektoval na ich dovolacie námietky. Nie je však zrejmé, ktoré konkrétne námietky sťažovateľov neboli najvyšším súdom posúdené dostatočne, resp. ním boli prehliadnuté. V ústavnej sťažnosti tak zrejme chýbajú bližšie právne a skutkové dôvody, ktorými by sťažovatelia podporili svoje tvrdenie o porušení ich práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, čo už samo osebe spôsobuje nedostatok zákonom ustanovenej náležitosti podľa § 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde a je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (napr. I. ÚS 225/2016, III. ÚS 313/2016, I. ÚS 291/2017, III. ÚS 570/2017, IV. ÚS 91/2018, IV. ÚS 343/2020, IV. ÚS 572/2020, IV. ÚS 163/2021). Úlohou ústavného súdu totiž nie je hádať alebo si domýšľať,

v čom má spočívať porušenie namietaných práv sťažovateľov. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že zákonom stanovená povinnosť kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľov má v konaní o ústavnej sťažnosti zaručiť určitý stupeň odbornej kvality, ktorá sa prejavuje aj v povinnosti prispôbiť sťažnostnú argumentáciu osobitnému charakteru konania o ústavnej sťažnosti, čo sa v prejednávanej veci nestalo.

14. Napriek uvedenému ústavný súd pristúpil k preskúmaniu opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľov s ohľadom na nimi tvrdený nedostatok odôvodnenia napadnutého rozsudku dovolacieho súdu, pričom nezistil žiadnu možnosť porušenia označených práv, ktorej realnosť by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

15. V rámci posúdenia dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP sa najvyšší súd v dostatočnom rozsahu vyjadril k dovolacej námietke sťažovateľov o absencii náležitého a riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (nadväzujúceho na rozsudok okresného súdu), pričom namietanú vadu zmätočnosti v danom prípade nezistil. Konštatoval, že konajúce súdy presvedčivo a zrozumiteľne vysvetlili dôvody, ktoré ich viedli k zamietnutiu žaloby sťažovateľov, keďže zistené vady (škvrny) na sťažovateľmi zakúpenom tovare nesúviseli s vadou materiálu, ale so zásahom do povrchovej úpravy sedacej súpravy, a preto sťažovateľmi realizované odstúpenie od zmluvy v zmysle § 623 ods. 1 Občianskeho zákonníka nebolo účinné. Podľa názoru najvyššieho súdu sa súdy súčasne dostatočne vysporiadali aj s konkurenciou v konaní vyhotovených znaleckých posudkov a v nich prijatých protichodných záverov (bod 9 napadnutého rozsudku).

16. Ústavne konformne sa najvyšší súd vysporiadal taktiež s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci a sťažovateľmi tvrdeným odklonom odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v súvislosti s otázkou zodpovednosti žalovanej za vady predanej veci. Z odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov pritom vyplýva, že objektívna povaha zodpovednosti predávajúceho za vady predanej veci podľa § 619 Občianskeho zákonníka nebola žiadnym spôsobom spochybnená, avšak súdy dospeli k záveru, že sťažovateľom nevzniklo právo odstúpiť od zmluvy, pretože vada, kvôli ktorej bolo právo na odstúpenie od zmluvy uplatnené, nespĺňa požiadavku neodstrániteľnej vady. Ako už bolo opakovane uvedené, škvrny na sedacej súprave boli znalcami vyhodnotené len ako chyby estetického charakteru, nemajúce vplyv na jej funkčnosť a úžitkové vlastnosti. V zmysle záverov znaleckých posudkov pritom išlo o vady spôsobené mechanickým poškodením sedacej súpravy, konkrétne neprimeraným zásahom do jej usňového potáhu.

17. Nie je pritom možné prisvedčiť ani tvrdeniu sťažovateľov, že konajúce súdy nevzali do úvahy ich postavenie spotrebiteľov v konaní. Z odôvodnení napadnutých rozsudkov totiž jasne vyplýva, že všeobecné súdy pri rozhodovaní v danom prípade aplikovali osobitné ustanovenia týkajúce sa spotrebiteľskej kúpnej zmluvy podľa § 612 a nasl. Občianskeho zákonníka. Z takto naformulovanej argumentácie, ktorú sťažovatelia navyše v ústavnej sťažnosti ani žiadnym spôsobom nerozvíjajú, nie je ústavnému súdu zrejmé, aké práva im mali byť upreté.

18. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú ústavnú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. O takúto ústavnú sťažnosť ide aj v prejednávanom prípade. Ústavnému súdu tak aj s ohľadom na nedostatočný argumentačný základ ústavnej sťažnosti neostávalo iné ako konštatovať, že pri rozhodovaní najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľov

nedošlo k porušeniu ich namietaných práv. Iba samotná skutočnosť, že sťažovatelia majú na kvalitu odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu odlišný názor, resp. že výsledok konania nie je taký, aký si želali, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení ich práva na spravodlivé súdne konanie a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 188/06).

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

20. Keďže ústavný súd v posudzovanej veci nevzhliadol porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v danom prípade nič nesignalizuje ani porušenie ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Rovnaký záver bolo potrebné prijať aj vo vzťahu k tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovatelia namietajú porušenie čl. 20 ods. 5 ústavy zakotvujúceho podmienky zásahu do vlastníckeho práva z dôvodu, že ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a predmetné opatrenie bude nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných. Namietané porušenie predmetného odseku tohto článku ústavy sťažovatelia v ústavnej sťažnosti nielenže neodôvodnili, v rámci svojej argumentácie ho ani nespomenuli, pričom s ohľadom na jeho obsah ústavný súd ani nevzhliadol žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a jeho porušením.

21. Z toho dôvodu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Vzhľadom na to, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite ich ústavnej sťažnosti (žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu